

DE GIRONA A BÈLGICA A CAVALL DE LA VEU

AGUSTÍ BALLESTEROS, EL VOCALISTA QUE SALTÀ A LA FAMA

Agustí Ballesteros Costa, *Merino Costa* en els ambients musicals, va néixer a Cadaqués el 1926. La seva facilitat per al cant, i un seguit de cops de sort, el van portar a Bèlgica, des d'on va projectar-se en una fulgurant carrera musical que el va dur per tot Europa, al costat de noms com Aznavour, Bécaud, Piaf, Josephine Baker... De retorn a terres gironines, a final dels 70, fou vocalista de la Principal de Cassà. Fins fa poc, ha encapçalat conjunts com Maraca i Marxa i el grup d'havaneres Llops de Mar.

DANI VIVERN > TEXT

Als 13 anys, Ballesteros va començar a treballar de lampista a la gironina casa Magaldi, però aviat entrà a la casa Pla, fabricant de ràdios. Amb una oïda musical innata, imitava els grans de la cançó del moment, com Jorge Negrete. Acabada la guerra, i amb el pare, comandant de la Guàrdia Civil, empresonat a Montjuïc, des d'on va sentir com afusellaven Companys, l'Agustí es trobà ficat a la Falange gironina, «per poder menjar». El sergent de la banda militar va demanar voluntaris per aprendre solfeig i a tocar el cornetí, per cridar a reunió els falangistes al seu local del carrer Nou del Teatre, i Ballesteros s'hi va apuntar. Va anar a Madrid, l'any 1940, amb altres joves del partit, per a la celebració del 18 de juliol. Van ser acollits en famílies benestants gironines. Li tocà fer de cornetí d'ordres davant del general Franco a cavall. «Va ser la meva primera "actuació"», afirma tot rient.

A l'empresa Optimus va aprendre de radiofonia i de so. El 1944 va fer la instal·lació elèctrica de tot el cinema Ultònia, guiat per l'arquitecte Bosch, i s'hi quedà a treballar d'operador, una feina que li facilità aprendre's els temes musicals de moltes pel·lícules.

El 1947 va ser un any màgic per a l'Agustí. Uns amics el van apuntar, sense que ell ho sabés, al concurs per a cantants amateurs «Buscando la fama», que organitzava l'emissora EAJ38 Radio España de Gerona. El van cridar als assajos i va quedar entre els

Uns amics el van apuntar, sense que ell ho sabés, al concurs per a cantants amateurs «Buscando la fama», que organitzava l'emissora EAJ38 Radio España de Gerona, i va tenir un èxit esclatant

>> Ballesteros, els anys 60, a Ostende (Bèlgica).

primers candidats. El dia de la final, aquell participant que Jaume Teixidor va presentar com a «cantante desconocido» cantà *Begin the beguine*, al Teatre Municipal, ple fins a la bandera, acompanyat al piano per Josep M. Sabench. Va ser un èxit esclatant.

>> Amb el grup *Maraca i Marxa*.

L'Agustí va rebre una proposta del trompetista Pericot, de Salt, i membre del jurat: «Vols venir a l'orquestra Pizarro com a vocalista?». Ballesteros confessa que per a ell això va ser un graó més en una evolució natural: «Llavors ja començava a tenir força sentit musical, i disposava d'un bon repertori de boleros i de *corridos* mexicans d'en Negrete». La seva mare, en canvi, estava disgustada: «Ai, un fill artista!». La seva primera actuació professional va ser al Casino de Sant Feliu de Guíxols, amb molt d'èxit. A partir d'aquell moment va començar a fer bolos per tota la província, fins i tot en pobles sense llum elèctrica, on l'escenari havia de ser il·luminat pels focus d'un tractor. Per micròfon es feia servir un embut. La Pizarro era molt coneguda per les seves actuacions dels dissabtes a la nit a la Piscina de Girona. Les noies hi anaven totes amb un paquetet misteriós sota el braç: hi portaven les sabates de ballar.

Passaport a Brussel·les

Amb l'orquestra Pizarro, Ballesteros va actuar al Rigat, un local barceloní molt conegut. Allà coincidiren amb l'orquestra d'Eddie de Latte, un famós violinista belga. L'Eddie volia fitxar un cantant espanyol, i es va fixar de seguida en Ballesteros. L'oferta econòmica del belga superà de molt el que cobrava aleshores l'Agustí, que, immediatament, va marxar amb De Latte a actuar a la *parrilla* de l'Hotel Rex, a Madrid, amb un èxit enorme. Era el 1951. Llavors s'havia d'anar per feina, explica Ballesteros: «Un matí, el pianista Joe Fuster havia gravat de la ràdio *María Cristina*

Amb l'orquestra d'Eddie de Latte, de 14 membres, viatjà per Itàlia, Holanda, Alemanya, Dinamarca, Suècia...

>> Grup *Llops de Mar*. A la dreta, Ballesteros.

me quiere gobernar amb la seva gravadora de filferro. Al vespre ja la teníem arranjada i la tocàvem». El marquès de Villaverde, en una ocasió, va fer saber als músics que la seva esposa, la filla de Franco, volia sentir una cançó dedicada. «L'hi vam dedicar. Què volies?...».

Havien de marxar cap a Bèlgica. La dona de De Latte, l'Albane, tot un caràcter, es va enfadar moltíssim en saber que Ballesteros no podia tenir passaport, per estar en edat militar. Es dirigí a uns militars d'alta graduació presents a la sala de festes i els esbroncà: «Això és Àfrica!». L'endemà mateix

ARXIU AGUSTÍ BALLESTEROS

>> A l'esquerra, Agustí Ballesteros a Ràdio Girona, el 1958. A dalt, a Bèlgica, en plena actuació, entre Albane i Eddie de Latte. I a la dreta (el segon per l'esquerra), amb el seu conjunt Pierre Brun, Merino Costa et les Diables du Rythme.

va anar a veure un d'aquells generals: «A ver si tenemos suerte...», comença el militar tot remenant un munt de papers del seu escriptori. «Pues sí». El permís estava «casualment» dalt de tot. De retorn a Girona, els funcionaris del Govern Civil que van emetre el passaport no s'ho podien creure.

Ja cap a Bèlgica, van fer estada a París. Ballesteros estava descobrint un món de llibertats i de bohèmia. A Brussel·les, van tocar a La Laiterie, un conegut local al Bois de la Cambre: concerts a les tardes i ball de nit. Amb l'orquestra de l'Eddie, de 14 membres, Ballesteros viatjà per Itàlia, Holanda, Alemanya, Dinamarca, Suècia... i va adoptar el nom de *Merino Costa*. Per aquells anys va conèixer la cantant Edith Piaf, al local L'Ancienne Belgique. Ell li va confessar que fins que no l'havia vista cantar en directe no li feia gaire el pes, però que sentir-la en viu l'havia fet estremir. La Piaf, emocionada, li va fer un petó als llavis, i va cedir la sessió de vedet a l'orquestra Eddie de Latte. «Era una dona increïble. En quedaves encantat. Això sí, canviava de xicot a cada moment», n'explica Ballesteros.

Va ser l'època de les coneixences amb Count Basie, l'actriu còmica Annie Corti, Eddy Martin, Gilbert Bécaud o Jacques Brel —«una persona formidable,

natural, planera»—. D'Aznavour diu que és un tipus peculiar, que sempre deixava anar els seus periquitos dins l'habitació de l'hotel, i que una vegada, obligat a posar-se corbata per entrar en un cabaret de Madrid, se la va lligar a la cintura i va al·legar que, si del que es tractava era de portar corbata, ja en portava. També parla del còmic Jerry Lewis, un tipus «cregut, decebedor, que tractava els periodistes com en Mourinho».

El 1957, el còmic Pierre Brun, amb el vistiplau de De Latte, proposà a Ballesteros crear una orquestra nova. La formació es va dir Pierre Brun, Merino Costa et les Diables du Rythme. Llavors ja tenien suficient renom per actuar als principals locals de Brussel·les —on van fer moltes gravacions per a la ràdio—, el Caire, Beirut —on van treballar nou mesos—, Madrid... A la capital espanyola, el 1958, van compartir escenari amb la famosíssima Josephine Baker, al Pasapoga.

Al Casino d'Ostende els anaven a escoltar molts personatges coneguts i actors i músics com Frank Sinatra, que era «simpàtic però força distant. Tenia una oïda extraordinària»

A l'inici dels 60, després d'una gira per Dinamarca, Merino Costa i Pierre Brun decidiren separar-se. Ballesteros ja tenia tres filles, i la família pesava. Va considerar que era hora de tenir la seva pròpia formació, més manejable. Formà el grup de vuit músics Merino Costa y su Orquesta, i s'establí a Ostende. Una nit, els va anar a veure d'incògnit el director del casino de la ciutat. Estava tip de l'orquestra que tenia, i en buscava una altra. En sentir actuar Merino Costa, quedà agradablement sorprès, i més quan el seu *maitre*, que l'acompanyava, li confessà que s'havia pensat que escoltava *playback*. Allà va començar una llarga relació amb el Casino d'Ostende, ja que l'orquestra Merino Costa hi actuà 14 anys de manera fixa tots els caps de setmana, més dos mesos seguits als estius. Els anaven a escoltar molts personatges, fins i tot de França, i actors i músics com Frank Sinatra, que era «simpàtic però força distant. Tenia una oïda extraordinària».

El retorn a Girona

El 1978 Ballesteros volia tornar a Girona. Estava cansat. Però el retorn no va suposar cap distanciament de la música ni dels escenaris. El baixista del grup Maraca i Marxa el va convèncer per entrar-hi de vocalista i guitarra,

>> Ballesteros amb Count Basie i, a sota, actuant al Fornells Park amb el grup de Lluís Caballeria.

instrument que Ballesteros domina. El repertori del grup, fins aleshores molt minso, es va ampliar amb l'Agustí. Van ser dos anys de bolos amunt i avall, als quals cal afegir un any i mig amb la Principal de Cassà... amb uns horaris que Ballesteros va trobar massa exigents. I va acceptar l'oferta de Lluís Caballeria per fer gales, ball i animació a l'Hotel Restaurant Fornells Park. Cinc anys. El destí no va voler interrupcions, i l'endemà mateix de desfer-se aquest grup l'Agustí canvià l'americana per una samarreta de ratlles estil mariner i passà a ser un dels puntals del grup d'havaneres Llops de Mar, de Sant Feliu de Guíxols, amb el qual va gravar quatre LP, entre 1994 i 2000, que inclouen cançons seves com *La Sirena de Cadaqués*, *La Trobada*, *Ai*, *Rosa*...

Avui està completament (o ja es veurà) retirat de les actuacions. «Tot i que encara puc cantar perfectament», assegura. L'home al qual van encarregar la lletra en castellà de la milionària cançó *Y viva España* -i que no va escriure perquè el seu amic Manuel de Gómez se li va avançar per unes hores- viu ara tranquil a Santa Eugènia de Ter, amb una lucidesa envejable. Opina que per saber si un cantant és bo, se l'ha de sentir -i veure- en viu i en directe. «De cantants contemporanis se'n salven pocs. Molts no dominen ni les notes de passatge».

Dani Vivern és periodista.

DANI VIVERN

>> Agustí Ballesteros, en una imatge actual.

«De cantants contemporanis se'n salven pocs. Molts no dominen ni les notes de passatge»